

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 14.12.1979, sp. zn. 1 Cz 134/79, ECLI:CZ:NS:1979:1.CZ.134.1979.1

Číslo: 8/1982

Právní věta: Rozhodnutí soudu o výchově a výživě nezletilého dítěte podle ustanovení § 50 odst. 1 zák. o rod. se stane neúčinným /1/ v důsledku obnovení soužití rodičů nezletilého jen tehdy, dochází-li tu k obnovení všech funkcí soužití rodičů ve vztahu k nezletilému dítěti. Nestačí tu tedy jen sama skutečnost uzavření manželství mezi rodiči nezletilého dítěte.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 14.12.1979

Spisová značka: 1 Cz 134/79

Číslo rozhodnutí: 8

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Rozhodnutí soudu, Výchova dítěte, Výživné dítěte

Předpisy: 94/1963 Sb. § 50 99/1963 Sb. § 268

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozsudkem městského soudu v Brně ze 14. 9. 1972 sp. zn. 25 Nc 133/66 byl nezletilý L. Š., nar. 21. 4. 1966, svěřen do výchovy matky a otci bylo uloženo platit na jeho výživu částkou 35,- Kčs měsíčně s účinností od 1. 8. 1969; nedoplatek na výživném byl otec uznán povinným splácet v měsíčních splátkách 150,- Kčs spolu s běžným výživným.

Dne 29. 8. 1973 uzavřeli rodiče nezletilého L. Š. manželství, které však bylo rozvedeno rozsudkem okresního soudu Brno-venkov ze 16. 6. 1975 č. j. 5 C 295/75-17; tento rozsudek nabyl právní moci 19. 8. 1975. Práva a povinnosti rodičů k nezletilému L. Š. byla pro dobu po rozvodu upravena tak, že byl svěřen do výchovy matky a otci bylo uloženo platit na jeho výživu částku 300,- Kčs měsíčně.

Návrhem z 10. 9. 1975 se domáhala matka oprávněného na základě již uvedeného rozsudku městského soudu v Brně ze 14. 9. 1972 sp. zn. 25 Nc 133/66 nařízení soudního výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy povinného k uspokojení přednostní pohledávky oprávněného pro výživné za dobu od 1. 8. 1969 do 30. 6. 1975 v částce 24 930,- Kčs.

Okresní soud Brno-venkov vyhověl zcela tomuto návrhu na výkon soudního rozhodnutí usnesením z 10. 9. 1975 č. j. E 651/75-1.

Proti usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí podal povinný odvolání, v němž namítal, že na výživné

nic nedluží, poněvadž matce oprávněného poukazoval 1000,- Kčs měsíčně, takže dokonce vznikl přeplatek.

Krajský soud v Brně přípisem z 28. 10. 1975 vrátil věc okresnímu soudu Brno-venkov bez věcného vyřízení odvolání s tím, aby odvolání povinného se zřetelem na jeho obsah bylo považováno za návrh na zastavení (případně částečného zastavení) výkonu rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř.

Soud prvního stupně poskytl matce oprávněného takové poučení, že vyživovací povinnost povinného vůči oprávněnému, stanovená rozsudkem městského soudu v Brně ze 14. 9. 1972 sp. zn. 25 Nc 133/66, trvala jen do dne uzavření manželství rodičů nezletilého L. Š. (tj. do 29. 8. 1973), takže oprávněnému náleží jen výživné za období od 1. 8. 1969 do 19. 8. 1973. Na základě toho omezila matka oprávněného návrh na výkon rozhodnutí o částku 7780,- Kčs. Usnesením okresního soudu Brno-venkov z 15. 9. 1977 č. j. E. 651/75-22 bylo pak rozhodnuto, že výkon rozhodnutí nařízený usnesením téhož soudu z 10. 9. 1975 č. j. E 651/75-1 se částečně zastavuje ohledně částky 7780,- Kčs. Současně bylo rozhodnuto, že návrh povinného, aby byl výkon rozhodnutí nařízený usnesením téhož soudu z 10. 9. 1975 č. j. E 651/75-1 pro částku 17 150,- Kčs zastaven, se zamítá.

K odvolání povinného, které směřovalo proti usnesení soudu prvního stupně, jímž byl jeho návrh na zastavení výkonu rozhodnutí zamítnut, změnil krajský soud v Brně usnesením z 2. 8. 1978 sp. zn. 12 Co 401/78 usnesení soudu prvního stupně tak, že se výkon rozhodnutí zastavuje. V odůvodnění tohoto usnesení odvolací soud uvedl, že rozsudek městského soudu v Brně ze 14. 9. 1972 sp. zn. 25 Nc 133/66, jenž byl podkladem pro soudní výkon rozhodnutí ve věci sp. zn. E 651/75, se stal neúčinným, když povinný s matkou oprávněného dne 29. 8. 1973 uzavřel manželství, takže od původně dlužné částky výživného v částce 24 930,- Kčs nelze odpočítat jen částku 7780,- Kčs, ohledně níž byl již výkon rozhodnutí zastaven. Svoje rozhodnutí opřel odvolací soud v podstatě o závěr, že návrh povinného je nutno posuzovat podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. b) o. s. ř., podle něhož jsou v této věci dány podmínky pro zastavení výkonu rozhodnutí i ohledně zbývajících částky 17 150,- Kčs, a že není třeba, aby povinný prokazoval, zda celé dlužné výživné zaplatil či nikoliv.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, podané generálním prokurátorem ČSR, tak, že posledně uvedeným usnesením odvolacího soudu byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 103 o. s. ř. přihlíží soud kdykoliv za řízení k tomu, zda jsou splněny podmínky řízení, za nichž může jednat o věci. Jde-li o nedostatek podmínek řízení, který lze odstranit, učiní soud podle ustanovení § 104 odst. 2 o. s. ř. k tomu vhodná opatření. Mezi podmínky řízení patří i řádné zastoupení procesně nezpůsobilého účastníka řízení.

V dané věci nebyl ovšem nezletilý oprávněný řádně zastoupen, když jej v řízení zastupovala jeho matka. Jestliže totiž v řízení dojde ke střetu zájmů mezi rodiči a dítětem nebo dětmi navzájem, nemůže dítě zastupovat žádný z rodičů. V takových případech může dítě zastoupit jen kolizní opatrovník, který musí být dítěti ustanoven (§ 37 odst. 3 zák. o rod.). Tento opatrovník je pak povinen dítě zastupovat v rozsahu, jak určí soud, aby ochrana zájmů dítěte byla plně zajištěna (§ 84 zák. o rod.), a to bez ohledu na případné jiné zájmy některého z rodičů. Tak tomu je např. v případech, kdy povinný rodič podá návrh na zastavení výkonu rozhodnutí s odůvodněním, že vymáhané výživné zaplatil (viz rozhodnutí uveřejněné pod č. 63/1974 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

K porušení zákona došlo však v projednávané věci i v dalším směru. Povinný se totiž domáhal zastavení soudního výkonu rozhodnutí, který byl nařízen usnesením okresního soudu Brno-venkov z

10. 9. 1975 č. j. E 651/75-1 na základě rozsudku městského soudu v Brně ze 14. 9. 1972 sp. zn. 25 Nc 133/66. Šlo tedy o to zjistit, zda nejsou dány předpoklady pro postup podle ustanovení § 268 odst. 1 a 2 o. s. ř. Nelze se proto ztotožnit s právním závěrem odvolacího soudu, že není třeba, aby povinný prokazoval, zda celé dlužné výživné zaplatil či nikoliv, a že rozhodnutí, které to bylo podkladem pro výkon rozhodnutí (tj. rozsudek městského soudu v Brně ze 14. 9. 1972 sp. zn. 25 Nc 133/66), se stalo neúčinným, a to v celém rozsahu, jen proto, že povinný s matkou oprávněného uzavřel 29. 8. 1973 manželství a společně pak vedli domácnost.

Není vyloučeno, že rozhodnutí o úpravě práv a povinností rodičů k nezletilému dítěti (§ 50 zák. o rod.) se stane neúčinným. K neúčinnosti rozhodnutí dochází na základě takových právních skutečností, jako např. dojde-li k rozvodu manželství 1) anebo rodiče začnou spolu žít. Musí jít ovšem o takové spolužití, v jehož rámci dochází k plnění všech rodičovských funkcí z něho vyplývajících vůči nezletilému dítěti. Nestačí tedy např. pouhé uzavření manželství. Neúčinným se pak takové rozhodnutí stává od okamžiku, kdy nastala právní skutečnost, která způsobila neúčinnost tohoto rozhodnutí.

Jestliže krajský soud vycházel z jiného právního názoru a jestliže si pro svůj závěr, že rodiče nezletilého oprávněného společně vychovávali a vyživovali, neopatřil dostatečné podklady, porušil svým rozhodnutím zákon v ustanoveních § 6, § 103, § 104 odst. 2, § 120 odst. 1 a § 153 odst. 1 o. s. ř. v souvislosti s ustanovením § 268 odst. 1 písm. b) o. s. ř.

1) Viz i Rozbor a zhodnocení rozhodování soudů o výchově a výživě nezletilých dětí, [Pls 4/67](#) bývalého Nejvyššího soudu (str. 203 sborníku I Nejvyššího soudu ČSSR „Nejvyšší soud o občanském soudním řízení a o řízení před státním notářstvím“, SEVT, Praha 1974).